

บทนำ

ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยการประมวลผลข้อมูล (Data) จากระบบ Data ManagementCenter(DMC) ทางเว็บไซต์<https://portal.bopp-obec.info/obec59/> และ <https://portal.bopp-obec.info/obec60/> รวมถึงการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาตามภารกิจขององค์กรในด้านต่าง ๆ ที่จะประโยชน์สำหรับทุกท่านตามความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแจกรายละเอียดของประโยชน์ของข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา อย่างมีหลักการและเหตุผลของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ
2. เป็นเครื่องมือในการวางแผน การบริหารจัดการการศึกษา การจัดตั้งจัดสรรงบประมาณและการติดตามประเมินผล
3. เป็นเครื่องมือในการกำกับ ควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามแผนหรือเป้าหมาย
4. เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาของหน่วยงาน
5. เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรและบุคลากรในองค์กร และสาธารณชน
6. เป็นเครื่องมือสำหรับบุคคลทั่วไป เช่น นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักการศึกษา ส่วนราชการต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานทางวิชาการ ช่วยในการตัดสินใจที่มีเหตุผล หรือเพื่อแสวงหาความรู้ ทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

ระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2560

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกแบบจัดทำระบบและพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบันทึกประมวลผลและรายงานผลข้อมูลด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งระบบต่าง ๆ เป็นระบบที่ติดตั้งบน Web Application Server ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ www.bopp-obec.info จะสามารถช่วยให้การทำงานของบุคลากรด้านข้อมูลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เข้าใจหลักการของระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้สรุประบบที่สำคัญ ๆ ที่หน่วยงานในสังกัดใช้ เพื่อการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้

ลำดับ	โรงเรียน	สถานะ	วันเวลาที่ยืนยัน	เวลาสุดท้ายที่โรงเรียน login
1	72012001 - ดลิ่งขันธ์วิทยา	ตรวจสอบ	2016-06-07T12:05:07.127+07:00	2016-09-01T10:57:35.802
2	72012002 - ...	...	2016-06-09T15:38:38.814+07:00	2016-08-25T13:46:22.681

1. การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center 2016 : DMC)

ระบบ DMC เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบริหารจัดการและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่มีอยู่จริงในโรงเรียนตลอดปีการศึกษา โดยทำการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลจำนวน 3 ครั้ง คือ ข้อมูลนักเรียนรายคนภาคเรียนที่ 1 (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน) ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลภาคเรียนที่ 2 (ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน) และข้อมูลสิ้นปีการศึกษา (ข้อมูล ณ 31 มีนาคม) โดยโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ บริหารจัดการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเองได้ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนสามารถตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนเองได้

2. การจัดเก็บข้อมูลครุภัณฑ์ (M-OBEC)

M-OBEC เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลครุภัณฑ์โรงเรียน จำนวน 68 รายการ จำแนกได้ 4 ประเภท คือครุภัณฑ์สำนักงานโรงเรียน ครุภัณฑ์การศึกษา ครุภัณฑ์งานบ้านและงานครัว และครุภัณฑ์ยานพาหนะ พัฒนาด้วยระบบภาษา php ระบบฐานข้อมูล MSQL โดยให้โรงเรียนบันทึกข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษและโรงเรียนสามารถตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ และโรงเรียน

3. การจัดเก็บข้อมูลอาคารที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (B-OBEC)

B-OBEC เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลสิ่งก่อสร้าง สิ่งก่อสร้างของโรงเรียน โดยกำหนดรูปแบบ ประเภท แผนผัง ตลอดจนภาพถ่ายของสิ่งก่อสร้าง พัฒนาด้วยระบบภาษา php ระบบฐานข้อมูล My SQL โดยให้โรงเรียนบันทึกข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งโรงเรียนสามารถตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล ของโรงเรียนเองได้ ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษและโรงเรียนสามารถตรวจสอบ แก้ไขได้

4. การจัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา (Education Management Information System : EMIS)

EMIS เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ข้อมูลด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน

4.2 ข้อมูลครุภัณฑ์ในโรงเรียนซึ่งเชื่อมโยงกับระบบจัดเก็บข้อมูลครุภัณฑ์ (M-OBEC)

4.3 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างต่าง ๆ ทั้งในงบประมาณและนอกงบประมาณ ที่มีอยู่ในโรงเรียน ณ ปัจจุบัน

4.4 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างซึ่งเชื่อมโยงกับระบบจัดเก็บข้อมูลครุภัณฑ์ (B-OBEC)

4.5 ข้อมูลตามแบบสอบถามการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All : EFA) เมื่อโรงเรียนทำการจัดเก็บข้อมูลตามระบบ EMIS ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตเป็นที่เรียบร้อยแล้วระบบจะสามารถนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของระบบเว็บไซต์ของโรงเรียนได้อีกด้วย โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษและโรงเรียนบันทึกข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงาน บริหารการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนสามารถตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนเองได้

ระบบ Data Management Center

ระบบ Data Management Center ใช้เพื่อการบริหารจัดการและเก็บข้อมูลนักเรียนรายคน 2 ภาคเรียน และข้อมูลสิ้นปีการศึกษา โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลนักเรียน รายคนของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเองได้ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center)

ชื่อผู้ใช้งาน (Username)

รหัสผ่าน

เข้าสู่ระบบ

ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับระบบฐานข้อมูล DMC

ข้อมูลที่ทำในระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Data Management Center) ปีการศึกษา 2560และนำไปใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามคำรับรองปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 แบ่งเป็นตัวชี้วัด KRS 6 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัด ARS 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด

- ตัวชี้วัดที่ 1.1** ร้อยละผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.1** ร้อยละผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ (12 – 14 ปี)
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.2** ร้อยละผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมปลาย/ปวช.) ต่อประชากรกลุ่มอายุ (15 – 17 ปี)
- ตัวชี้วัดที่ 6** การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ

ตัวชี้วัด

- กลยุทธ์ที่ 1** การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ข้อ 4 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีนักเรียนระดับปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อม
- กลยุทธ์ที่ 2** การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ
- ข้อ 19 อัตราส่วนผู้เรียนระดับประถมศึกษา/ประชากรกลุ่มอายุ 6 – 11 ปี
- ข้อ 21 ร้อยละของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ
- ข้อ 22 ร้อยละของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ข้อ 23 ร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาออกกลางคัน
- ข้อ 24 ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นออกกลางคัน
- ข้อ 25 ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายออกกลางคัน
- ข้อ 26 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผลการเรียนรายบุคคลระบบออนไลน์
- ข้อ 27 ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ข้อ 33.1 ร้อยละของนักเรียนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ทักษะการดำรงชีวิตสามารถพึ่งพาตนเองได้
- ข้อ 33.2 ร้อยละของนักเรียนด้อยโอกาสได้รับการสนับสนุนการศึกษา
- ข้อ 33.3 ร้อยละของนักเรียนพิการได้รับการสนับสนุนการศึกษา
- ข้อ 33.4 ร้อยละของนักเรียนพิการที่ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560

<u>โรงเรียน</u>	หมายถึง	โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
<u>วันที่ตั้งโรงเรียน</u>	หมายถึง	วันที่ก่อตั้งโรงเรียนนี้ ซึ่งบันทึกไว้ในสมุดหมายเหตุรายวันที่ตั้งของโรงเรียนว่าอยู่ในเขตใด แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ
<u>เขตที่ตั้งของโรงเรียน</u>	หมายถึง	(1) เขตการปกครอง หมายถึง สถานที่ที่ตั้งของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ (2) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่หรือบริเวณสภาพทางภูมิศาสตร์ (3) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับวัด
<u>เขตบริการของโรงเรียน</u>	หมายถึง	เขตพื้นที่บริการของโรงเรียนที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด
<u>รอยตะเข็บชายแดน</u>	หมายถึง	โรงเรียนที่มีเขตพื้นที่ เขตบริการของโรงเรียนติดกับแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน
<u>พื้นที่โรงเรียน</u>	หมายถึง	ขนาดของที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่ดินที่โรงเรียนมีสิทธิ์ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาจากที่ดินนั้นซึ่งอาจจะมีจำนวนหลายแปลงรวมถึงลักษณะการถือครองที่ดินในแต่ละแปลงในลักษณะต่าง ๆ
<u>ประปา</u>	แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ	
		1) ประปาโรงเรียน หมายถึง น้ำประปาที่โรงเรียนจัดทำ/ผลิต/ติดตั้งเอง
		2) ประปาหมู่บ้าน/ประปาเทศบาล หมายถึง น้ำประปาที่ชุมชน/เทศบาลจัดทำ/ผลิตและให้บริการกับชุมชน
		3) ประปานครหลวง/ภูมิภาค หมายถึง น้ำประปาที่การประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคจัดทำ/ผลิต และให้บริการกับชุมชน
<u>โรงเรียนสาขา</u>	หมายถึง	โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่ต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง แต่ไม่มีโรงเรียนตั้งอยู่ก่อนได้รับอนุญาตให้เปิดเป็นโรงเรียนสาขา
<u>โรงเรียนที่ไม่มีไฟฟ้า</u>	หมายถึง	โรงเรียนที่ได้รับอนุมัติให้ติดตั้งไฟฟ้าโดยหน่วยงานรัฐ หรือต่อพ่วงกับชุมชน หรือใช้โซลาเซลล์หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

ระบบคอมพิวเตอร์

- STAND ALONE หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานเครื่องเดียว ไม่มีการเชื่อมต่อเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเครื่องอื่น ๆ
- NETWORK หมายถึง การเชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ 2 เครื่องขึ้นไป เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพยากรในเครือข่ายร่วมกัน ระบบเครือข่ายมีหลายระดับ แต่ที่นิยมใช้ทั่วไปภายในองค์กรหรือเครือข่ายขนาดเล็ก คือ ระบบเครือข่ายท้องถิ่น (LAN : Local Area Network)

รูปแบบการใช้งาน Internet

- ระบบ LEASE LINE หมายถึง การส่งผ่านข้อมูลในระบบ Digital ผ่านวงจรสื่อสารตลอดเวลา สามารถส่งผ่านข้อมูลได้ในอัตรา 64 kbps ขึ้นไป (kbps = kilo bit per second คือ อัตราการส่งข้อมูล = 1024 bit ในเวลา 1 วินาที)
- ระบบ DIAL UP หมายถึง การส่งผ่านข้อมูลในระบบ Analog ผ่านสายโทรศัพท์ธรรมดาและมีการเชื่อมต่อกับระบบเพื่อใช้บางเวลาสามารถส่งผ่านข้อมูลได้ในอัตรา 56 kbps ขึ้นไป (kbps = kilo bit per second คือ อัตราการส่งข้อมูล = 1024 bit ในเวลา 1 วินาที)
- ระบบ SATELLITE หมายถึง การส่งผ่านข้อมูลด้วยระบบสัญญาณดาวเทียม

นักเรียนพิการ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ แบ่งเป็น 9 ประเภท ได้แก่ คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงบอดสนิทอาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ คนตาบอดสนิท และคนเห็นเลือนราง

1. คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยิน ตั้งแต่ระดับรุนแรง จนถึงระดับน้อยอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คนหูหนวก และคนหูตึง
2. คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไปเมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาดำกว่าบุคคลปกติ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้ สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรง ชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงานซึ่งลักษณะความ บกพร่องทางสติปัญญา จะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี แบ่งความบกพร่องของสติปัญญาออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้
  - (1) เด็กปัญญาอ่อนที่เกรียนหนังสือได้ หมายถึง เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญา อยู่ระหว่าง 50-70 วัดโดยใช้แบบทดสอบ

- มาตรฐาน มีสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดไม่เท่าเทียมกับเด็กปกติในวัยเดียวกันและมีพฤติกรรมทางสังคมไม่เหมาะสมกับวัย
- (2) เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้ หมายถึง เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 35-49 โดยประมาณ เป็นเด็กปัญญาอ่อนชั้นปานกลางที่มีสติปัญญาและพฤติกรรมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์ อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรัง รุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก อาจแบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้ โรคของระบบประสาท โรคทางระบบกล้ามเนื้อกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น
  4. คนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างทางกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษาอาจเป็นภาษาพูดและหรือภาษาเขียน ซึ่งส่งผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป
  5. ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียน เนื่องจากสภาพ บกพร่อง ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ
  6. คนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติหรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจและการใช้ภาษาพูด การเขียน และหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อ สื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษาเนื้อหาของภาษาและหน้าที่ของภาษา
  7. คนที่ปัญหาทางพฤติกรรมหรือทางอารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือวัฒนธรรม

8. คนออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน ลักษณะของบุคคลออทิสติก สรุปได้ดังนี้
- (1) มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
  - (2) มีความบกพร่องทางการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจภาษา การแสดงกริยาสื่อความหมาย
  - (3) มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผิดปกติ
  - (4) มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
  - (5) มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่าง ๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
  - (6) มีความบกพร่องด้านการจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริงเรื่องสมมุติ หรือประยุกต์วิธีจากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่ง
  - (7) มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจที่สั้น วอกแวกง่าย
9. คนที่มีความพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

นักเรียนขาดแคลน หมายถึง

1. นักเรียนที่ขาดเครื่องแบบนักเรียน หมายถึง นักเรียนที่บิดา-มารดา มีฐานะยากจนมีเครื่องแบบนักเรียนสวมใส่มาโรงเรียนไม่เพียงพอ
2. นักเรียนที่ขาดแคลนเครื่องเขียน คือ นักเรียนที่บิดามารดา มีฐานะยากจน ไม่มีเงินซื้อเครื่องเขียน ให้นักเรียนใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
3. นักเรียนที่ขาดแคลนแบบเรียน ยืมเรียน หมายถึง แบบเรียนหนังสือยืมเรียนสำหรับนักเรียนทุกคน มีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนบางคนไม่มีแบบเรียนใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
4. นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน หมายถึง นักเรียนที่บิดามารดา มีฐานะยากจน ไม่มีเงินซื้ออาหารกลางวันให้เด็กรับประทาน

นักเรียนพักนอนประจำ หมายถึง นักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ไม่สะดวกห่างไกลกันดารทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางไป-กลับระหว่างถิ่นที่อยู่กับโรงเรียน จำเป็นต้องพักอาศัยในสถานที่ที่โรงเรียนจัดให้ หรือที่ซึ่งที่โรงเรียนสามารถดำเนินการควบคุมดูแลได้ เช่น

1. บ้านพักครู หมายถึง บ้านพักครูที่ให้นักเรียนพักนอนประจำ ทั้งนี้ นักเรียนอาจจะอาศัยอยู่ร่วมกับครู หรืออยู่เฉพาะนักเรียนก็ได้

2. ที่พักนักเรียน หมายถึง บ้านพัก/หอนอน ที่โรงเรียนสร้างขึ้นโดยเงินงบประมาณหรือเงินบริจาค สำหรับให้นักเรียนพักนอนประจำ
3. พักร่วมกับชุมชน/อื่น ๆ หมายถึง บ้านพักในชุมชนหรือวัด ที่ชุมชนหรือวัดให้ความร่วมมือให้นักเรียนที่อาศัยพักนอนประจำ

นักเรียนด้อยโอกาส หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. นักเรียนถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก หมายถึง เด็กที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับให้ทำงานหารายได้ด้วยการขายแรงงาน ก่อนวัยอันสมควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย
2. นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ หรือโสเภณีเด็ก หมายถึง เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ
3. นักเรียนที่ถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาล หรือตามสถานที่ต่างๆ รวมไปถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยให้ไม่มีชีวิตอยู่ตามลำพัง หรือกับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่นตลอดถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่นๆ
4. นักเรียนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่กระทำความผิดและถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก
5. นักเรียนเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตราย และเป็นปัญหาสังคม
6. นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ หมายถึง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็กที่มักถูกมองอย่างรังเกียจจนไม่สามารถเข้ารับการศึกษา หรือบริการอื่นๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้
7. นักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อย หรือ เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทยจนเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา

- หรือบริหารอื่นๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศไทย
8. นักเรียนที่ถูกทำร้ายทารุณ หมายถึง เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกายทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข ระวัง หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบบังคับกดดันจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรืออารมณ์ไม่เป็นปกติหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะต่าง ๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว
  9. นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ) หมายถึง เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาท ต่อปี) ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบากรวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่นๆ
  10. นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เด็กที่ติดสารระเหยหรือยาเสพติดให้โทษ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำให้ประพฤตินไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม
  11. อื่นๆ หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษานอกเหนือ จาก 10 ประการ ข้างต้น (ถ้าโรงเรียนเลือกข้อนี้จะไม่นับรวมในการใช้ข้อมูลเพื่อจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนปัจจัยยากจน)

นักเรียนที่ออกกลางคัน หมายถึง นักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปี โดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

1. ฐานะยากจน
2. มีปัญหาครอบครัว
3. สมรสแล้ว
4. มีปัญหาในการปรับตัว
5. ต้องคดี / ถึงจับ
6. เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ
7. อพยพตามผู้ปกครอง
8. หาเลี้ยงครอบครัว
9. กรณีอื่น ๆ

ข้าราชการครูตาม (จ.18) หมายถึง ข้าราชการครูที่กำหนดไว้ตาม จ.18 ของโรงเรียน ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยกว่าจำนวนข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนจริง เนื่องจากมีข้าราชการครูบางส่วนไปช่วยราชการที่โรงเรียนอื่นหรือศึกษาต่อ หรือข้าราชการครูจากโรงเรียนอื่นมาช่วย

ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษานั้นๆ จริงซึ่งอาจจะมากหรือน้อยกว่าจำนวนข้าราชการครูตาม กรอบอัตรากำลัง เนื่องจากมีข้าราชการครูบางส่วนไป ช่วยราชการที่โรงเรียนอื่นหรือลาศึกษาต่อหรือข้าราชการครูจากโรงเรียนอื่นมาช่วยราชการ

ครู หมายถึง ข้าราชการครู คศ.1 และครู คศ.2 ที่ยังไม่ได้รับการประเมินวิทยฐานะ

ครูชำนาญการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับเงินเดือน คศ.2 และได้รับเงินวิทยฐานะ 3,500 บาท

ครูผู้ช่วย หมายถึง ข้าราชการครูที่อยู่ในระหว่างการทดลองปฏิบัติราชการ

ครูอัตราจ้างชั่วคราว หมายถึง ครูที่จ้างชั่วคราวด้วยงบประมาณในโครงการต่าง ๆ จากส่วนราชการที่จัดสรรให้และจากงบประมาณอื่น

ลูกจ้างประจำ หมายถึง ลูกจ้างประจำที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณของทางราชการหมวดลูกจ้างประจำ

ลูกจ้างชั่วคราว หมายถึง ลูกจ้างชั่วคราวด้วยเงินงบประมาณของทางราชการ และจากงบประมาณอื่น

พนักงานราชการ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการจ้างตามสัญญาจ้าง โดยได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการ เพื่อพนักงานของรัฐในการปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการนั้น

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประเภทสามัญศึกษา) หมายถึง การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา (ชั้นอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3 และเด็กเล็ก)
2. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

การศึกษาอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอนุปริญญา (ประเภทอาชีวศึกษา) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ปีที่ 1-3 เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส. ปีที่ 1-2 เทียบเท่าอนุปริญญา)

การศึกษาดูมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาถึงปริญญาตรี

การศึกษานอกระบบ หมายถึง การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อักษรย่อที่ใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2560 จึงใช้อักษรย่อที่ใช้แทนการนำเสนอข้อมูลดังนี้

สพฐ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สช.	หมายถึง	สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สกอ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
สอศ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
พศ.	หมายถึง	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
สพล.	หมายถึง	สถาบันการพลศึกษา
อปท.	หมายถึง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ตร.	หมายถึง	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สพศ.	หมายถึง	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ศธภ.	หมายถึง	ศึกษาธิการภาค
ศจจ.	หมายถึง	ศึกษาธิการจังหวัด
สพป.	หมายถึง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สพม.	หมายถึง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมี 5 องค์ครหลัก ร่วมดำเนินงาน

ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่มีข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วนไม่ว่าจะเป็นข้อมูลนักเรียน ข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลครู และข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนงานพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ ใช้เพื่อการบริหารจัดการ รวมถึงใช้เพื่อการเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในปัจจุบัน

การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาของประเทศ ปัจจุบันได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่จัดการศึกษา ซึ่งประกอบ องค์ครหลัก หน่วยงานในกำกับและหน่วยงานสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาและประยุกต์ในระบบสารสนเทศ เพื่อการบันทึกและปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แนวทางดังกล่าว ส่งผลให้ส่วนกลางและหน่วยงานที่จัดการศึกษา มีฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ที่สามารถรองรับการบริหารจัดการและการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่ง และมีภาพรวมการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา

